

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Per confusionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

vionem esse tuum, per patentem esse prædicti tui vicini.

4. Rursus insula, quæ per alluvionem solet de novo nasci, nasci potest primò in alto mari, quod sub nullius dominio sit: Secundò in medio fluvio: Tertiò, in eodem fluvio, sed propè tuum agrum: Quartò in eodem fluvio, sed propè agrum vicini. His positis.

Dico in hanc sententiam: Si primum, insula, est primi occupantis: Si secundum, dividatur inter te, & illum, qui est è regione positus: Si tertium erit tua, etiam si deinde fufim, & latenter extendatur usque ad vicinum: Si quartum erit vicini, ejusdemque erit similis latens extensio.

5. Denique sic aio: Si alveus fluvij divertat in aliam partem: novus alveus fiet publicus, vel ejus, cujus erat fluvius: Antiquus verò accedet iis, qui agros utrinque habent. Quod si fluvius ex tuo agro Insulam faciat, nemo dubitat Insulam esse tuam.

6. Hæc vel sancita sunt in variis legibus, quas affert Molina loco citato alique passim, vel ex aliis deducuntur, quas vide passim apud Doctores, Molinam tom. 1. disput. 57. de Lugo tom. 1. de iustitia, disp. 6. section. 13. à num. 157. apud quos etiam invenies, An hæc accrescant usufructuario, an domino proprietatis, an emphyteutæ, an feudatario, quæ sunt quæstiones pertinentes ad iuris peritos.

Per Adjunctionem.

7. Querimus: An quando aliquid alienum adnectitur tuæ rei, totum fiat tuum, v. g. partem vestis pretiosæ alterius confuis tuo vestimento, vel gemmam alienam tuo annulo inferis. An tota vestis, annulusque fiant tua. Tua esse coligitur ex §. Quod si partem Instit. de rerum divisione, cum obligatione tamen, semper supponimus, reddendi domino æstimatione suæ rei.

8. Verùm, sic est distinguendum. Vel primò res aliena non potest separari, salva tota re, ut si non purpureæ vestis pars, sed lana, seu fila purpurea aliena fuerint intertextæ cum tuis aliis, vestimenque composuerint: & tunc non dicetur purpura adjuncta tuo vestimento, sed vel admixta cum tua, vel confusa in tua, quia pars tua separari nequit, salvo vestimento: imò non raro, nec discerni poterit ut si ejusdem rationis, colorisque essent tua, & aliena fila; atque de hoc loquitur §. citatus, & nos à num. 11. loquimur: sicuti de admixto dicemus à num. 15.

9. Vel secundò, res aliena potest dici, ac separari à tua; & tunc verè dicitur adjuncta, ex de Lugo tom. 1. de iust. d. 6. c. 13. num. 160. & ejus tractatio pertinet ad hunc numerum; In quo casu omnis æquitas requirit, ut pars illa adjuncta remaneat sui domini. Ita Dicastill. l. 2. de iust. tract. 2. d. 5. d. 9. num. 184. & 190. cum enim partis illius dominium nunquam dominus amiserit, & ex alia parte discerni, & separari possit: cur non sit separanda, ac domino restituenda;

10. Sed quid dicendum de ædificiis, & plantis, quæ solo adjunguntur? Respond. 10. ut ædificij dominus fias, debes in proprio solo illud construere, §. cum in tuo, Instit. de rerum divis. nam si in alieno, ejus erit ædificium, cujus est solum, modò dominus soli tibi solvat expensas, si bona fide processisti: nam si mala, nihil tibi debebitur.

Idem dic in plantis, domino nimirum soli eas cedere §. si Titio, Instit. de rer. divis. compensatis tibi expensis, si bona fide plantasti: nam si mala, nihil merito habebis. Lege Castr. de iust. in genere, d. unica, pag. 20.

Per Confusionem.

11. Tunc res tua, & mea dicuntur confundi, quando non potest ex ipsis jam confusis assignari ulla pars, quæ non sit mea, & non tua. Mifces, v. g. vinum tuum cum vino meo, tuum lac, cum meo lacte, assignare poteris: hanc verbi gratiâ, guttam esse tuam, hanc esse meam: Non ita. Pari modo si ex tuo vino, & meo meo fiat mullum; si ex tuo ære, & meo argento, vel auro fiat

Per Alluvionem.

1. Dico (quantum ex hoc capite) nam si diu emptor tenuit cum gravi damno domini rem, tunc debetbitur ei damnum ob injustam retentionem.

2. Inquire: Quanto tempore hic emptor malæ, ut sit ille bonæ fidei potest retinere rem furtivam emptæ, tractet cum fure de retrahendo suo pretio? Respon. 10. secundum moralem prudentiam, ex circumstantiis est determinandum, præ oculis habita illa regula, ut ex hac retentione (quæ certe non valde longi temporis esse debet) non redundet in novum damnum domini. Vide Lugo citatum n. 37.

3. Si rem furtivam mala fide mihi donatam mala fide accepi; omnino me illam debere domino restituere, autem fuit, jam dixi modò num. 21.

4. Certe, ut item de acquirentem alteri obligatam.

5. Nihil hic dubium de re alteri hypothecata, seu obligata quam ego forte emis, seu per hereditatem acquisivi inficius ejusmodi obligationis: Domum, v. g. accepi à Petro iusto pretio centum aureorum; deinde apud eum esse obligatam Francisco in aureis viginti, an debeam eos viginti Francisco solvere? Respondeo: Certe non est doctrina, me debere, vel solvere, vel tradere, licet postea regestum habeam contra Petrum venditorem. Ratio est, quia tunc urget radix restitutionis ex re accepta; sicuti enim, si emissem eam domino à fure, nullum ego in eam dominum acquisivissem: ita tunc secundum illam partem respondentem viginti aureis non acquiro dominium saltem plenum, & perfectum, quia secundum illam obligata est creditori, & per hoc ejus est ea pars. Si vendidisset tibi eam domum is, qui erat in extrema necessitate, te non obligat, Valens in Diff. sursumque fori, v. Debitum, diff. 11. Verùm, si vide apud de Lugo dicta d. 17. sect. 3. à num. 95. res est tuam tassim centus.

6. Si acquisivisses hereditatem paternam, verbi gratiâ, quæ verè non sufficiat ad Patris debita; ad nihil teneris in conscientia, etiam si non feceris inventarium. Quod si bona hereditatis sufficiant, sint tamè vincula, debes solum ex fructibus solvere eadem patris debita: hæc debita sint contracta post institutum vinculum: si fuissent contracta ante vinculum institutum: vel si fuissent contracta ab institute revocabiliiter dictum vinculum, debes ex Capitali solvere; ut brevibus docet alius citatis, Bonacina tom. 2. circa 4. Decalog. præd. disputat. 5. part. 4. num. 10. quia antecessoris bona tempore transierunt cum onere quod habent restitendi cujusque suum.

7. IV. Occasione prædictorum, explicamus quandònam per conjunctionem res aliena tranfit in meum dominium, ita ut non debeam rem ipsam in individuum.

8. Multa usui erit explicatio, quam paramus afferre: nam propterea universaliter est tractandum, ut ne miteris, si ad alia, quæ hujus loci non videntur, divergamus: Id enim facit, ut ea omnia, quæ de ejusmodi conjunctione ignorari non debent, hic in unum collecta Lector addiscat.

9. Quatuor modis hæc conjunctio formari, & esse potest: Primò, per alluvionem: Secundò, per adjunctionem: Tertiò, per confusionem: Quartò, per admixtionem.

10. Alluvio in legibus, Instit. de rerum divisione, præterea quod per alluvionem, & deinceps alia est patet, alia latens. Latens est, quando per alluvionem aliquid insensibiliter tuo fundo adjungitur. Patens quando ex fluminis vi detrahitur aliqua pars fundi tui vicini, & transfertur in fundum tuum. His positis.

11. Dico augmentum fundi factum per latentem alluvionem esse tuum, per patentem esse prædicti tui vicini.

12. Rursus insula, quæ per alluvionem solet de novo nasci, nasci potest primò in alto mari, quod sub nullius dominio sit: Secundò in medio fluvio: Tertiò, in eodem fluvio, sed propè tuum agrum: Quartò in eodem fluvio, sed propè agrum vicini. His positis.

13. Dico in hanc sententiam: Si primum, insula, est primi occupantis: Si secundum, dividatur inter te, & illum, qui est è regione positus: Si tertium erit tua, etiam si deinde fufim, & latenter extendatur usque ad vicinum: Si quartum erit vicini, ejusdemque erit similis latens extensio.

14. Denique sic aio: Si alveus fluvij divertat in aliam partem: novus alveus fiet publicus, vel ejus, cujus erat fluvius: Antiquus verò accedet iis, qui agros utrinque habent. Quod si fluvius ex tuo agro Insulam faciat, nemo dubitat Insulam esse tuam.

15. Hæc vel sancita sunt in variis legibus, quas affert Molina loco citato alique passim, vel ex aliis deducuntur, quas vide passim apud Doctores, Molinam tom. 1. disput. 57. de Lugo tom. 1. de iustitia, disp. 6. section. 13. à num. 157. apud quos etiam invenies, An hæc accrescant usufructuario, an domino proprietatis, an emphyteutæ, an feudatario, quæ sunt quæstiones pertinentes ad iuris peritos.

16. Querimus: An quando aliquid alienum adnectitur tuæ rei, totum fiat tuum, v. g. partem vestis pretiosæ alterius confuis tuo vestimento, vel gemmam alienam tuo annulo inferis. An tota vestis, annulusque fiant tua. Tua esse coligitur ex §. Quod si partem Instit. de rerum divisione, cum obligatione tamen, semper supponimus, reddendi domino æstimatione suæ rei.

17. Verùm, sic est distinguendum. Vel primò res aliena non potest separari, salva tota re, ut si non purpureæ vestis pars, sed lana, seu fila purpurea aliena fuerint intertextæ cum tuis aliis, vestimenque composuerint: & tunc non dicetur purpura adjuncta tuo vestimento, sed vel admixta cum tua, vel confusa in tua, quia pars tua separari nequit, salvo vestimento: imò non raro, nec discerni poterit ut si ejusdem rationis, colorisque essent tua, & aliena fila; atque de hoc loquitur §. citatus, & nos à num. 11. loquimur: sicuti de admixto dicemus à num. 15.

18. Vel secundò, res aliena potest dici, ac separari à tua; & tunc verè dicitur adjuncta, ex de Lugo tom. 1. de iust. d. 6. c. 13. num. 160. & ejus tractatio pertinet ad hunc numerum; In quo casu omnis æquitas requirit, ut pars illa adjuncta remaneat sui domini. Ita Dicastill. l. 2. de iust. tract. 2. d. 5. d. 9. num. 184. & 190. cum enim partis illius dominium nunquam dominus amiserit, & ex alia parte discerni, & separari possit: cur non sit separanda, ac domino restituenda;

19. Sed quid dicendum de ædificiis, & plantis, quæ solo adjunguntur? Respond. 10. ut ædificij dominus fias, debes in proprio solo illud construere, §. cum in tuo, Instit. de rerum divis. nam si in alieno, ejus erit ædificium, cujus est solum, modò dominus soli tibi solvat expensas, si bona fide processisti: nam si mala, nihil tibi debebitur.

Idem dic in plantis, domino nimirum soli eas cedere §. si Titio, Instit. de rer. divis. compensatis tibi expensis, si bona fide plantasti: nam si mala, nihil merito habebis. Lege Castr. de iust. in genere, d. unica, pag. 20.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

as Corinthum; ex tuis, & meis medicamentis fiat emplastrum; ex tuis, & meis lanis, ex tuo, & meo serico intextatur vestis. Tunc autem dicitur admisceri, quando potest assignari, quæ pars sit mea, quæ tua, licet à me dignosci facile nequeat, v. g. ex frumento tuo admixto cum meo, potes accipere hoc granum, v. g. quo verum est dicere, hoc fuit, seu est ex tuo frumento, vel verè est ex meo, licet à nobis propter admixtionem factam non dignoscatur: non potes autem accipere unam guttam, v. g. in mulso & sic dicere, hæc gutta est solum mel, est solum vinum, & consequenter, est solum tuum, &c. De admixtione mox; hic enim de confusione loquendum est, de qua sic distinguitur:

Vel Confusio inducta fuit primò, utroque domino consentiente, vel secundò, casu vel tertio, altero solum sic volente, nesciente, vel nolente altero; si primò, ac secundo modo, totum conflatum erit utriusque, quia consensus reciprocos, vel casus ille, id videtur præstare, & ad Judicem pertinebit dividere pro rata partium. Ita Castro Pal. de Iustitia in genere, disputatione unica, pag. 21. num. 5. Si tertio modo, ad illum pertinet dominium, qui operam, & maiorem partem materiæ apposit, quibus tertium illud corpus conflatum est, quare illud nullum, as, emplastrum, vestis, tui erit dominij, si tuâ operâ, tuâque maiore parte materiæ illa sint facta, cum obligatione tamen reddendi æstimationem partis materiæ alienæ, ibid. Ratio est, quia accessorium sequitur principale: principalior autem in his est opera tua, & pars notabilis tuæ materiæ, quàm sola pars materiæ alienæ, ergo, &c.

12. Dixi (notabilis) nam si v. g. parvam mensuram mellis tui misceres cum magno dolio alieni vini, vel parvam purpuræ tuæ cum multis alienis, cum parum pro nihilo reputetur, nec vinum esset tuum, nec vestis; *Eodem modo*, (inquit Azor, apud Dicast. loc. cit. n. 185.) *quo minus parva aqua benedicta non reddit benedictam magnam aquam quantitatem*, tunc enim, cum tua pars sit accessoria, illa aliena principalior, alterius erit dolium, & vestis, cum obligatione reddendi tibi æstimationem exigua illius purpuræ, & mellis.

13. Non dissimili modo iudicarem (ut iudicat Caff. de iust. in genere, disp. unica, p. 21. n. 1.) de pretiosissima pictura, vel scriptura facta à te in vili tabula, vel tela aliena, tuum enim erit totum cum obligatione reddendi pretium tabulæ, vel telæ illius domino. Quod si pictura esset vilior, quàm tabula, certè tunc cederet, accessio- nis iure domino tabulæ, quo pacto consilantur variae opiniones apud Castr. loc. cit. n. 3. de simili pictura in aliena tabula variè sentientes. Vide infra §. 5. n. 6.

14. Quod si ejus sit generis rerum confusio, ut non possimus recurrere ad principalem, vel magis nobilem partem, ut si, omnibus perpenis, æquales essent, vel quasi æquales partes: Usui erit Regula, quæ mox dicitur.

Ex his collige, quid dicendum in formatione speciei ut loquuntur Iuristæ. Nam si, v. g. ex ovibus alienis exprimas multum, sine dubio, ex Castr. loc. cit. n. 3. hoc erit domini uvarum; solum sibi bona fide expressisti, dabuntur tibi expensæ: nam si mala, nihil; sicuti, in simili modo dictum est num. 10.

Per admixtionem.

15. Si tuum frumentum, hordeum pecuniam, & universali-ter, si qualibet alia mixibilia tua, ut sunt pectra, gallinæ, boves, (quæ, quando signata propriis caracteribus non sunt, facile admiscuntur, ita ut discerni nequeant) cum meis misceam, in cujus erunt dominio?

18. Dico esse distinguendum modo, quo paulò ante distinximus, vel enim admixtio facta est: Primò, ex utriusque consensu, vel secundò casu, & fortuitò, vel tertio, uno sic volente. Si primo, & secundo modo, utriusque erit cumulus dividendus pro rata à Judice, ea ratione, quæ diximus n. 11. Si tertio modo, in quo maxime urget

præsens difficultas, habet quatuor Regulas, quas ex Lessio l. 2. c. 14. num. 22. & rursus ibid. c. 20. num. Syl. v. l. fura 6. q. 1. de Lugo l. c. aliæque. Prima est: res notabile quid alienum admixtus tuis rebus, ubi bili item proportionaliter quantitate sumptis, & amplius discerni, ac separari non possint (si enim sint, non transferri dominium, certum sit, quia res tunc remaneat distincta, & separabilis, semper tibi fuit, ut dixi num. 9. (sive sit frumentum), quod dicit Glossa apud de Lugo l. c. num. 162. quæ solum doctrinam admittit in pecunia, non verò in ceteris stibilibus sive pecunia, sive quodcumque aliud, dum tuum habes expressum non acquirendi dominium cumuli non erit cumulus in tuo solo dominio sed tuæ, & singulæ partes remanebunt in dominio singulorum; esto, quia non dignoscuntur, quæ partem tuam, & quæ alterius, indigeas Judice, vel Arbitro dandum singulis ex eo cumulo, quod singulis pro-convincit. Ratio autem, quod cumulus prædictus fiat totus tui dominij, est, quia dominium rei de se non acquirit sine voluntate, & acceptione: de se supponimus, te non habere voluntatem acquirendi, ergo non acquirit.

17. Regula secunda: Si voluntatem acquirendi cumulum habebas, & ex alia parte ita notabiles partes misceas, ut discerni, ac separari amplius res singulæ non possint, dominium totius cumuli acquiris; si autem non habebas, ut in l. 1. de Pomponius ff. de rei vend. & l. 2. dub. §. 27. Ratio est, quia ex una parte si habebas voluntatem acquirendi, & ex alia te perinde habebat, frumentum consumpseris, vel pecuniam expendis, enim æquivalenter facit illa confusa admixtio, & consequenter in te dominium rei transfert, cum obligatione restituendi æquivalens, sicuti partem obligationis contrahis, quando consumis.

18. Regula tertia: Si voluntatem illam, nec excludis, & tamen ita eas notabiles partes misceas, ut discerni, & separari non possint, adhuc dominium tuis cumuli acquiris. Ratio est, quia quamvis possint voluntatem expressè acquirendi non habebas, habebas tamen implicite, dum te geris, perinde ac si contraheres, &c.

19. Semper autem dixi (notabiles partes) de una parvam mensuram, v. g. frumenti tui, in quo plenèque horreo alterius, vel autem unum tuum, & gna summa aliena pecuniæ admisceas, vel contra, ut si, statio dominij, quia tunc moraliter non iudicatur facta ulla admixtio, cum parum pro nihilo reputetur, mansit ergo cumulus in dominio ejus, cujus fuerat, cum obligatione restituendi parvam illam partem, &c.

Quanta autem hæc pars esse debeat, ut notabiles, exigua censetur, certè non nisi prudentis iudicio, in similibus sit, iudicandum.

20. Regula quarta: Si dignosci quidem possint partes tuæ, sed non separari sine totius destructione, ut si filia purpurea sint admixta filis albis serici alterius, in contexta veste, tunc videndum est, quodnam sit principalem, &c. modo dicto num. 11. sine.

Quid si, omnibus expensis, partes sint æquales, & alii principales? Respondeo, si nec dignosci possint, nec separari, salva re, uterque dominium in solidum eo conjuncto habebit, modo quem in simili diximus. Quod si dignosci quidem possint, sed non separari sine rei destructione, fortior enim circumstantia, non posse sine destructione rei partes separari, quàm si cumulo possit discerni semper enim favendum est rei, & destruat.

21. Ex dictis vides, Si Religiosus, partem v. g. frumenti, vel pecuniæ ab amico fortè illi datam ad cultum, misceat cum suis, etiam si discerni nequeant, transferre ejus cumuli dominium in se, quia non habet voluntatem faciendi suam illam amici partem, & con-